

**UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH
DUBROVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE**

20 000 DUBROVNIK, JOSIPA KOSORA br. 30

e-mail: udruga-gluhih@net.hr www.udruga-gluhih-du.hr

Udruga gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije

tel./fax.: 020/332 – 690

matični broj 03390993 OIB 91068961972

žiro-račun kod OTP banke d.d. 2407000-1100022068 IBAN: HR10 2407000 1100022068

Predsjednik: dr. Ivo Jerković

Stručni suradnik: Stanka Grbić Vušić, ing.

Radno vrijeme Udruge:

ponedjeljak - petak 8:00 – 16:000 sati

Radno vrijeme sa strankama

ponedjeljak – četvrtak 8:30 – 13:00 sati

petkom u zgradi Općine Župa dubrovačka

tel./fax.: 020/ 332 - 690

Glavna urednica:

Marijana Mijoč

Suradnici:

Stanka Grbić Vušić

Vedran Kastropeli

Lucija Crnčević

Darinka Jauković

Teica Margaretić

S A D R Ź A J:

1. Riječ urednice.....	str. 3.
2. Događanja u Udruzi	str. 4
2.1. Uručene potvrdnice polaznicima tečaja hrvatskog znakovnog jezika.....	str. 4.
2.2 Zahvala.....	str. 5.
2.3. Našoj Udruzi donirane maske s prozirnim prozorom.....	str. 6.
3. Prenosimo iz drugih medija.....	str.7.
3.1. Rea Hraski – kad snovi postanu stvarnosti.....	str. 7.
3.2. Međunarodni dan znakovnih jezika.....	str. 12.
3.3. Zbog korona virusa ne mogu komunicirati: „Znakovni jezik ne vrijedi ispodmaske“	str. 14.
4. Zanimljivosti	str. 17.
4.1. Gluhi i nagluhi u prometu – upravljanje motornim vozilima	str.17.
4.2. Položaj znakovnog jezika	str.20.
4.3. Uključivanje gluhe i nagluhe djece i mladeži u redovan sustav sporta.....	str.22.
4.4. Violinmusic4all.....	str. 23.
5. Stvaralaštvo iz pera naših članova	str. 25.
5.1. Lockdown sjećanja.....	str. 25.
5.2. Corona... ..	str. 27.
5.3. Maske naše svagdašnje	str. 29.
5.4. Plačem s tobom voljena zemljo - izdvojeno.....	str. 30.
5.5. Moj Ston – izdvojeno.....	str. 31.
6. Govorite li hrvatski znakovni jezik?	str. 32.

1. RIJEČ UREDNICE

Poštovani naši članovi i čitatelji,

kao što vidite i sami, živimo u neobičnim vremenima. Svijetom vlada pandemija i silom prilika smo osuđeni na odmak od uobičajenog i socijalno distanciranje. Ove godine smo morali otkazati i naša redovita godišnja druženja na izletima i skupštini koju smo planirali za proslavu Međunarodnog tjedna gluhih. Ovim novim brojem našeg lista nadamo se da ćemo vam se barem malo približiti, pružiti vam dosta zanimacije i ponešto korisnih informacija, da na taj način ublažimo to što jedni drugima itekako nedostajemo. Čovjek je izrazito socijalno biće i ovakve okolnosti su doista vrlo deprimirajuće, ali uz malo strpljenja, sve će to jednog dana biti iza nas.

Pročitajte što smo u ovom broju pripremili za vas, a nemojte da vam bude lijeno: pišite nam, zovite nas, te budite i vi dio idućih brojeva sa svojim priložima. Svakako nazovite i ukoliko trebate neku vrstu pomoći, ukoliko vam je mi ne možemo pružiti, znat ćemo vas uputiti na nekoga tko može.

Ugodno čitanje!

Marijana Mijoč

2. DOGAĐANJA U UDRUZI

2.1. Uručene potvrdnice polaznicima tečaja hrvatskog znakovnog jezika

U sklopu projekta „Hrvatski znakovni jezik – doprinos u prevladavanju komunikacijskih barijera“ svake se godine provodi tečaj učenja hrvatskog znakovnog jezika u Udrugi gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije. Tečaj je podijeljen na početnu i naprednu grupu polaznika. Početni stupanj tečaja se održava dva puta sedmično i to po 90 minuta svaki, a napredni stupanj jedanput sedmično također 90 minuta.

Zaključno s danom 25. svibnja 2020. godine, završena su sva predavanja. Na početni stupanj tečaja se prijavilo 7 osoba, a 2 osobe su redovito dolazile na predavanja i ovladale osnovama znakovnog jezika. Unatoč prekidu od mjesec i pol dana zbog pojave pandemije koronavirusa u ožujku i travnju ipak se uspjelo proći s njima 19 lekcija, a svaka lekcija se sastojala od teoretskog dijela gdje se uče nove riječi znakovnog jezika, te od vježbi na kojima su se rečenice prevodile na znakovni jezik. Učili su se na znakovnom jeziku položaji ruku, abecede, riječi iz vremenske prognoze, godišnja doba, dani u tjednu, mjeseci u godini, brojevi, važni glagoli koji se često koriste u komunikaciji, pridjevi, hrvatski gradovi, prijevozna sredstva, orijentacija, članovi obitelji, osobne, upitne i posvojne zamjenice, kućne aktivnosti, države, sport, jela, pića, životinje, boje te predmeti u školi. Na napredni tečaj su išle 2 osobe koje već imaju svjedodžbu od prethodnih godina ali su htjele održati i proširiti svoje postojeće znanje iz znakovnog jezika što im je Udruga i omogućila.

Na dan 8. srpnja 2020. godine u prostoru Udruge gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije održala se svečana dodjela potvrdnica, a uspješne ovogodišnje polaznice su Elena Čengija i Ivana Bratoš.

Čestitamo im!

2.2. Z a h v a l a

Nakon što je Krizni stožer Republike Hrvatske donio stroge mjere u cilju suzbijanja pandemije, mnogi od nas našli su se u nezavidnoj situaciji. Pritom najviše mislim na starije osobe koje nemaju nikoga na koga se mogu osloniti, a koji su ovisili o tada posve ukinutom javnom prijevozu da bi došli do lijekova i hrane.

No, kao što se uvijek na mucu poznaju junaci, mnogi su ljudi na društvenim mrežama ponudili svoju pomoć, a kao organizacija koja već desetljećima na raznorazne načine pomaže potrebitima, istupio je i dubrovački Crveni križ. Uz sve ostalo, njihovi su volonteri za našu Udrugu donosili potrebitima lijekove i slušni pribor.

Na tome im srdačno zahvaljujemo.

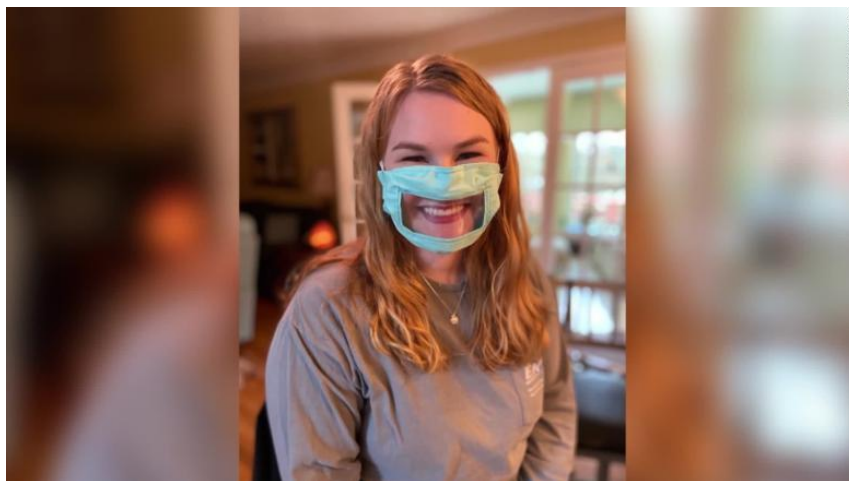

2.3. Našoj Udruzi donirane zaštitne maske s prozirnim prozorom

U ovo teško doba epidemije koronavirusom koja vlada cijelim svijetom mnogi dobri ljudi pokušavaju pomoći svojoj zajednici kako najbolje znaju i umiju. Svjedoci smo da se na Facebook-u formiraju razne grupe gdje se ljudi pridružuju, razmjenjuju mišljenja i iskustva sad kad su puno vremena kod kuće, te pomažu jedni drugima na razne načine.

Slijedom toga trenda dobila je i naša Udruga mail od jedne mlade djevojke imenom Dora Orešić iz Dubrovnika koja nam je predložila da bi nam mogla dobrovoljno sašiti i donirati perive maske za lice s prozirnim prozorom od folije. Te maske olakšavaju komunikaciju gluhima i nagluhima kod čitanja s usana.

Ovo je inače ideja i rad amerikanke Ashley Lawrence sa sveučilišta u Kentucky -u, koja je na internetu podijelila način kako se te maske rade.

Dora nesebično izrađuje obične maske za lice i to za Civilnu zaštitu Dubrovnik i druge organizacije u našem gradu, a kada je vidjela ovu inovativnost s prozirnim okvirom odlučila se okušati i u izradi takvih vrsta maski za gluhe i nagluhe osobe.

Maske su već u Udruzi i našoj Dori od srca hvala na ovoj lijepoj donaciji, trudu i nesebičnosti!

Vedran Kastrapeli

3. PRENOSIMO IZ DRUGIH MEDIJA

3.1. Rea Hraski – kad snovi postanu stvarnost

Da snovi mogu postati stvarnost, dokazuje jedna od najboljih skijašica svijeta, 27-godišnja Rea Hraski, koja je još kao desetogodišnja djevojčica sanjala kako će jednoga dana skijati najzahtjevnijim skijaškim stazama svijeta, uz bok najvećim profesionalcima. Danas, 17 godina poslije, živi svoj san. Slaveći dvije osvojene brončane medalje na nedavno održanim Zimskim olimpijskim igrama za gluhe u Italiji, studentica zagrebačkog Kineziološkog fakulteta itekako je svjesna da se sav trud i rad isplatio jer nema te prepreke koju volja i želja ne mogu savladati. Je li ikada posumnjala u sebe i svoj talent, Rea nam je ispričala u intervjuu, baš kao što je u sklopu Storyjeve društveno odgovorne akcije Same Chances progovorila o predrasudama te konkretnim teškoćama s kojima se gluhe osobe, pa tako i profesionalni skijaši, svakodnevno susreću. Povjerila nam je i što priželjkuje da se promjeni u društvu kako bi njihov život i rad bio kvalitetniji i ispunjeniji.

Story: Jesu li vam se slegnuli dojmovi s nedavno održanih Zimskih olimpijskih igara za gluhe u Italiji?

Trebalo mi je tjedan dana da sve dođe na svoje mjesto. Konačno sam se opustila, nestao je stres koji uvijek nastane prije velikih natjecanja. Moram priznati da sam se brinula hoću li dobro voziti jer zbog nekih nesretnih ozljeda dugo nisam nastupila na ZOIG, čak 12 godina.

Story: Kako ste proslavili svoj uspjeh?

Kod kuće me dočekalo prekrasno iznenađenje. Moj dečko Filip, cijela moja i njegova obitelj dočekali su me s balonima, darovima, tortom i pjenušcem pa smo za početak proslavili u obiteljskom okruženju. Dugo nismo bili zajedno i zaželjeli smo se jedni drugih.

Story: Mjesec dana nakon velikog uspjeha još slavite, zasluženost se se upisali u sam svjetski vrh, ali kako se osjećate kada se prisjetite da je vaš odlazak na Zimske olimpijske igre za gluhe bio upitan? Što se točno dogodilo?

Još početkom jeseni novac za odlazak na ZOIG nije bio osiguran, ali zahvaljujući ljudima iz Hrvatskog sportskog saveza gluhih, koji oduvijek vjeruju u mene, uspjeli smo nekako to izgurati. Uvjerili su me da će sve biti u redu te da se fokusiram na treninge i svoje ciljeve, što mi je puno pomoglo. No ostala je činjenica da se za nastupe na Olimpijskim i Paraolimpijskim igrama uvijek na vrijeme osiguravaju sredstva iz Središnjeg državnog ureda za sport (SDUŠ), i to ne samo za nastupe nego za cijelu olimpijsku i predolimpijsku godinu. Osim toga, olimpijski i paraolimpijski sportaši dobivaju prilično visoke olimpijske stipendije, osigurana su im dodatna sredstva za opremu, stručni rad, fizioterapeuti, prehrana... Nama gluhim sportašima koji smo nastupili na Zimskim olimpijskim igrama gluhih nije osigurano ništa od toga. Hrvatski sportski savez gluhih morao se sam snaći, preusmjeriti sredstva planirana za druge gluhe sportaše i omogućiti nam barem ono osnovno za odlazak na ZOIG. Svaka čast čelnim ljudima Saveza što su to uspjeli i veliko hvala svim gluhim sportašima koji su zbog toga sigurno ostali uskraćeni za dio svojih treninga, priprema, opreme... Priča ima i drugu stranu, a krije se u činjenici da većina javnosti uopće ne zna za gluhe sportaše, iako oni postižu iznimne, svjetski priznate rezultate. Mnogi smatraju da su oni dio paraolimpijskog sustava natjecanja, a kako među informacijama s njihovih natjecanja ne dobivaju i

one o gluhima, ne mogu ni znati da postoje. Gluhi sportaši su osobe koje inače imaju problema s komunikacijom, ne znaju se dobro prezentirati javnosti. Medijski su neatraktivni, njihova se invalidnost ne vidi, a kad govore, teško ih je razumjeti.

Story: Koje ste zaključke izvukli iz te priče?

Vrijedilo je boriti se za svoja prava. U tome trenutku nismo uspjeli, ali u međuvremenu se situacija promijenila nabolje. Ovogodišnji proračun Hrvatskog sportskog saveza gluhih znatno je veći od prethodnog. Vjerujem da su i moj trud, rad, odricanje te rezultati koji su iz toga proizašli pridonijeli tome da se smanji diskriminacija gluhih sportaša u odnosu na ostale, i to ne samo u institucijama koje se brinu o financiranju sporta nego i u široj javnosti. Često se zaboravlja da su i gluhi sportaši osobe s invaliditetom. Na žalost, velik dio javnosti nas ne doživljava kao invalide. Imamo ruke i noge, možemo trčati i skakati, zašto bismo se uopće trebali natjecati na posebnim natjecanjima? Pritom zaboravljaju da mi ne čujemo, da teško govorimo i naš jezik, a kamoli neki strani, da smo komunikacijski inferiorni i da se teško snalazimo u svakodnevnom životu. Razvojem novih tehnologija, interneta, mobitela, situacija je mnogo bolja nego prije 10 ili 20 godina, ali i dalje nam je teško.

Story: Velika ste zaljubljenica u sport - okušali ste se u tenisu, odbojci i ritmičkoj gimnastici. Koja je vaša sportska priča?

Potječem iz sportske obitelji. Tata Željko bio je gimnastičar, pomajka Marijana odbojkašica. Sa šest godina krenula sam na ritmičku gimnastiku. To me jednostavno privuklo. Pokrete sam mogla vidjeti i osjetiti bez obzira na gluhoću. Bilo mi je lijepo, ali kako nisam čula glazbu, postalo mi je sve teže pratiti treninge pa sam nakon dvije godine morala odustati. Na tenis su me navukle igre i emocije Gorana Ivaniševića, za što mi također nije trebao sluh da bih ih mogla razumjeti. Tu mi je kao učiteljica tenisa jako pomogla pomajka Marijana. Okušala sam se i u odbojci jer je Marijana tada radila u jednom odbojkaškom klubu. Cijelo to vrijeme, nekako sa strane, na mene je vrebalo skijanje i sa 10 godina shvatila sam da je to - to. Krenula sam ozbiljno od početka, svake godine trenirajući sve više i bolje. Tata je otkrio da postoje utrke za gluhe i shvatila sam da sam dobro odabrala. Ipak, gimnastika (akrobatika), tenis i odbojka i dalje su mi neki od omiljenih hobija, posebice ljeti kada mogu igrati s prijateljima.

Story: Kada ste shvatili da se želite i profesionalno okušati u skijanju? Je li vas činjenica da ste gluhi pokolebala i u jednom trenutku?

Nakon što je tata otkrio da postoje utrke za gluhe (Alpen Cup, Deaf Ski Europa Cup), počela sam se natjecati i s vremenom postizati sve bolje rezultate. Istodobno sam vozila i dječje utrke za čujuće, osvajala postolja i u tim utrkama, čak sam jedne godine na kraju bila ukupno treća u Hrvatskoj u konkurenciji starijih djevojčica. To je bio izvrstan rezultat za osobu s invaliditetom. Cijela moja obitelj bila je jako ponosna. Ipak, s godinama je postalo sve teže natjecati se s čujućim skijašima, ali nisam htjela odustati od skijanja pa sam svoje interese usmjerila u skijanje za gluhe. I tada je krenulo. Najprije sam bila najbolja juniorka u Deaf Ski Europa Cupu i šesta ukupno u seniorskom plasmanu, a onda su došle moje prve Zimske olimpijske igre gluhih 2007. godine. Nakon četvrtog mjesta u kombinaciji i veleslalomu, zadnjeg je dana na rasporedu bio slalom i uz, moram priznati, malo sreće osvojila sam prvu medalju za Hrvatsku na Zimskim olimpijskim igrama za

gluhe. Penjući se na postolje, osjetila sam golemu energiju i motivaciju da nastavim još ozbiljnije, da se potpuno posvetim skijanju.

Story: Je li bilo onih koji su vas pokušali odgovoriti od vašeg nauma? Predložiti vam možda neki drugi sport, općenito smjer u životu?

Oduvijek imam podršku obitelji, samo ih je mučilo što je skijanje skup sport, ali vjerovali su da ću uspjeti. Kada sam dokazala dobre rezultate i postala sportašica pod Hrvatskim sportskim savezom gluhih, uglavnom je bio riješen osnovni financijski dio priprema i natjecanja. Kažem uglavnom, jer za razliku od mojih konkurentica, Ruskinja, Čehinja i Austrijanki, i dalje nisam imala profesionalnog trenera. Do mene su tada doprle izjave meni nepoznatih, ali sa stajališta financiranja sporta važnih ljudi koji su rekli da je skijanje preskup sport za Hrvatski sportski savez gluhih i da se gluhe osobe ne bi trebale njime baviti. Jako me je to povrijedilo, ali kao što se kaže da te teške životne situacije mogu učiniti još jačim, tako sam i ja ustrajala u tome da izvučem maksimum iz ovog što imam. Kada bih oko sebe gledala skijašice i skijaše koji su u svojim kategorijama bili daleko ispod mojih rezultata, a u odnosu na mene imali su sve - profesionalne trenere, logistiku, opremu, stipendije - nije mi bilo lako. Tješila bih se mislima kako u drugim zemljama postoje mnogi drugi koji imaju i mnogo manje od mene, a jednako to zaslužuju. Na žalost, često to ovisi o ljudima koji sjede negdje visoko gore i iz udobnih fotelja odlučuju tko će koliko dobiti, neovisno o trudu, radu i postignućima.

Story: Danas ste ponosna vlasnica šest kristalnih globusa, devet europskih, šest svjetskih i tri olimpijske medalje te bilježite ukupno 69 pobjeda. Kažete da velike zasluge pripadaju vašem ocu Željku, koji vam je ujedno i trener, kao i vrhunskom skijašu Natku Zrnčiću Dimu. Koje njihove kvalitete najviše cijenite?

Najviše zasluga ide mom ocu Željku jer je velik dio života posvetio meni i za to sam mu neizmjereno zahvalna. Uz posao na Kineziološkom fakultetu tata je od početka kao trener bio uz mene. Na sreću, prošle su se jeseni neke stvari posložile i uspjeli smo pojačati stručni tim u koji je kao savjetnik došao Natko Zrnčić Dim i puno nam pomogao savjetima i angažmanom. Najviše cijenim tatinu svestranost jer on nije samo moj trener nego i serviser, nosač, vozač, postavljač staze... i u konačnici tata koji se stalno brine o meni. Iskreno, bez njega se ne bih ni bavila skijanjem jer uz moju gluhoću samostalno u nekom klubu to nikako ne bih mogla. Ne smijem zaboraviti spomenuti i ostatak obitelji, sestru Saru, brata Lukasa i baku Jelku. Kada smo daleko od kuće, a to je često, imam osjećaj da su svake sekunde uz mene i da su mi stalna podrška, što mi daje potreban mir i snagu za fokusiranje na treninge i natjecanja.

Story: Jednom ste rekli da vam je drago što vam je otac trener, ali i da ima dana kada to nije slučaj. Na što ste točno mislili?

Tata me najbolje poznaje. Pokušala sam s drugim trenerima, ali nije išlo. On zna kako funkcioniram na treninzima i natjecanjima i uz njega se osjećam najsigurnije. Činjenica da on ima svoj život, posao i ostatak obitelji u Zagrebu, a toliko vremena provodi sa mnom, bila mi je na ZOIG dodatni motiv da nakon 12 godina dam sve od sebe i osvojim te medalje za sve nas.

Story: Godina je tek počela, ali imate li već nove sportske ciljeve i želje?

Uzela sam pauzu od skijanja jer se moram posvetiti fakultetu, ostalo mi je samo nekoliko ispita i diplomski rad. Htjela bih do ljeta sve to riješiti i diplomirati. To mi je trenutačno najvažniji cilj. Dalje ćemo vidjeti. U skijanju, kao i u svakom sportu, uvijek postoji još neki cilj koji vas kopka. Za mene je to rušenje rekorda ukupnih pobjeda (71) u Europskom kupu za gluhe koji drži Čehinja Petra Kurkova.

Story: Koji su najveći izazovi s kojima se susrećete u skijanju?

Najveći je izazov komunikacija. Na treninzima s drugim trenerima i klubovima ili u hotelu, teško mi je bilo komunicirati s ostalim skijašima i trenerima pa mi se znalo dogoditi da imam osjećaj kako sedam dana nisam ni s kim komunicirala. Primjerice, treneri prvi kreću na žičaru na poseban ulaz, a skijaši tek nakon njih na glavni ulaz. Ti redovi nekada znaju biti golemi, zna se čekati i po sat vremena. Tada bih ostala sama gurajući se u redu s osobama koje uopće ne razumijem i koje ne razumiju mene. Na treningu treneri se najčešće nalaze na sredini staze i sa skijašima komuniciraju radiovezom. Prije starta skijaši dobivaju upute što i kako trebaju popraviti, kako riješiti neki problem na stazi i slično. Ja ništa od toga ne mogu čuti. Skijaši, kao i većina mladih ljudi, žustro pričaju, pritom se gibaju, okreću glavu ili imaju štitnik ispred usta pa mi je uglavnom nemoguće čitati im s usana. Kada bi me nešto pitali, ništa ne bih razumjela, a onda bi i oni gubili interes za komunikaciju sa mnom. Kada bismo za večerom nešto pričali, veselili se i smijali, u želji da i ja osjetim dio toga znala bih pitati o čemu to govore. Najčešći odgovor bio bi "Ma ništa", "Nije važno" ili slično. Ne zato što su bili loše osobe, nego jednostavno zato što sam im bila previše spora u toj komunikaciji, dugo bi trajalo dok bi mi nešto objasnili. Poslije nisam više ništa pitala. Inače, kad je riječ o gluhoći kao hendikepu, ona se u skijanju prije svega odnosi na probleme vezane uz ravnotežu (centar za ravnotežu nalazi se u unutarnjem uhu) koja je u skijanju iznimno važna, a kod gluhih osoba u pravilu je lošije razvijena. Također, gluhe osobe ne čuju zvuk koji skije proizvode u kontaktu s podlogom, a on skijašima daje dodatne informacije o tome po čemu i kako skijaju. Jednako važan, ako ne i najvažniji hendikep vezan uz gluhoću jest socijalna i komunikacijska izoliranost koja ti onemogućuje da na vrijeme dobiješ i iskoristiš sve potrebne informacije te djeluješ na najefikasniji način. Kada su moji čujuć prijatelji bili s nama na utrkama za gluhe, priznali su da se neobično osjećaju jer vide da se oko njih mnogo toga događa, a oni ništa ne razumiju. Naime, mi gluhi "pričamo", koristimo se znakovnim jezikom pa su se oni osjećali kao gluhi. Od tada imaju puno više obzira prema meni, uvijek se trude lijepo, polako i čisto govoriti kako bih ih mogla razumjeti. Zanimljivo je koliko ih je to promijenilo.

Story: Na početku razgovora rekli ste mi da vam je nekada lakše svladati sve navedene teškoće jer ste na njih naviknuli, ali da se i dalje teško nosite s predrasudama ljudi.

Jako sam osjećajna. Na sreću, imam dobre čujuće prijatelje koji se stvarno trude i prihvatili su me onakvu kakvu jesam. Naravno, zna biti i teško i neugodno. Jednom sam trebala podignuti neku potvrdu na šalteru, ali nisam razumjela što mi je odgovorio gospodin koji se tamo nalazio. Predstavila sam mu se kao gluha osoba i lijepo ga zamolila da ponovi. No nije me uopće doživio kao osobu s invaliditetom kojoj treba pomoći. Počeo je grubo vikati pa su se svi koji su se tamo zatekli okrenuli prema nama tako da mi je bilo još neugodnije, a njega ionako nisam čula. Moj je savjet čujućima da ne treba vikati pred gluhim osobama jer one ne čuju

glas, nego treba lijepo govoriti, mogu čak i tiho, ali čisto i normalno otvarati usta tako da gluhe osobe mogu čitati s njih.

Story: Sjećate li se trenutka kada ste osvijestili, a potom i prihvatili činjenicu da ste gluhi?

Gledala sam kako se u mojoj obitelji razgovara o nečemu. Pokušala sam se i ja uključiti, ali nitko me nije razumio. To je dugo trajalo. Sljedeće što sam primijetila bilo je da iza uha nosim aparatiće, a oni ne. Pitala sam ih zašto. Pokušali su mi pažljivo objasniti da su aparatići na mojim ušima kako bi mi pomogli da čujem što oni govore. Ni tada mi nije bilo jasno zašto mi treba takva pomoć, odnosno kako to da oni čuju drukčije od mene pa im nisu potrebni nikakvi aparatići. Kada sam krenula u dječji vrtić SUVAG i upoznala ostalu gluhu djecu, konačno sam shvatila što se sa mnom događa.

Story: Nakon razvoda roditelja nastavili ste živjeti s tatom. Nedostaje li vam ponekad ženski uzor u životu?

Ne, imam pomajku. Puno mi je pomogla u životu i još mi svakodnevno pomaže. Ona nam je svih ovih godina držala sve kutove kuće. Bez nje ne bismo mogli napraviti sve ovo.

Story: Kako najviše volite provoditi ono malo slobodnog vremena što ga imate? Koje su vam omiljene razbibrige?

Volim se družiti s dečkom, obitelji i prijateljima. Nikad nema dovoljno vremena da se nadoknade svi oni dani koje sam provela na pripremama ili utrckama. Volim čitati, crtati, otići u grad, u kino, gledati filmove i serije...

Story: Često spominjete dečka Filipa. Kada ste se i kako upoznali?

Oboje studiramo na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu. Bolje smo se upoznali, a potom i zaljubili prije tri godine na rehabilitaciji u Daruvaru. Ja nakon operacije koljena nakon pada u spustu, a on nakon pada na terenskoj nastavi iz skijanja. Možda je to bila sudbina. Šalim se malo. Živimo zajedno, volim kada je uz mene. Filip mi je i podrška i motivacija.

Story: Je li to bila ljubav na prvi pogled?

Iskreno, prije sam se nekoliko puta zaljubila, ali nije to bilo ono pravo. S Filipom je otpočetka bilo drukčije, odmah sam imala osjećaj da je on taj kojega sam čekala. Od prvog dana iznenadilo me što se cijelo vrijeme trudio lijepo, polako i čisto razgovarati sa mnom. Prvi put u životu mi se dogodilo da sam s nekim mogla razgovarati cijeli dan. Bio mi je nevjerojatan osjećaj da je nekome zaista stalo do mene i da sa mnom želi razgovarati bez obzira na moj hendikep. Osim toga, zna me razveseliti i nasmijati, imamo mnogo toga zajedničkog, razumijemo se potpuno, prihvatio je veliki izazov što sam skijašica i stalno putujem. Brzo sam ga zavoljela i kada razmišljam što vam govorim, shvaćam da je to očigledno bila ljubav na pravi pogled.

Story: Razmišljate li o životu nakon skijaške karijere? Čime biste se voljeli baviti?

Već neko vrijeme o tome razmišljam. Voljela bih najprije završiti fakultet, zaposliti se i završiti skijašku karijeru. Željela bih i osnovati obitelj, imati djecu i uživati u obiteljskom životu.

Story: Tko vam je dao najbolji savjet u životu i koji je to?

Bilo je mnogo savjeta od obitelji, dečka i prijatelja. Bilo je puno onih sličnih, uvijek vrijednih: vjeruj u sebe, ne daj se, dokaži svijetu da to možeš, ako ne uspiješ, glavu gore i idemo dalje. Ali najdraži savjet mi je tatin od prije desetak godina: svaki dan je novi i iskoristi ga jer jednom se živi.

Story: I koliko ste ga puta poslušali?

Priznajem, nekad mi je lijepo ujutro dulje spavati i ljenčariti. Rijetki su to trenuci pa me ne grize savjest zbog toga. Dapače, mislim da su svima potrebni trenuci koje imaš samo za sebe. Ipak, uglavnom se držim tog tatinog savjeta, nastojim ne gubiti vrijeme na isprazne stvari i svaki dan iskoristiti za novi korak naprijed.

(izvor: story.hr)

3.2. Međunarodni dan znakovnih jezika

Tijekom Međunarodnog tjedna gluhih i nagluhih osoba 23. rujna obilježava se i Međunarodni dan znakovnog jezika za gluhe i nagluhe. U tom povodu u emisiji "Dobro jutro, Hrvatska" gostovale su **Jadranka Krstić**, predsjednica Hrvatskog Saveza gluhih i nagluhih, **Dorijana Kavčić**, prevoditeljica za znakovni jezik gluhih i nagluhih iz Hrvatskog društva prevoditelja za znakovni jezik te tumačica znakovnog jezika **Justina Zajc**.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske **Andrej Plenković** i ministri **Davor Božinović**, **Zdravko Marić**, **Tomislav Čorić**, **Nina Obuljen Koržinek**, **Josip Aladrović**, **Ivan Malenica** sudjelovali su u spotu u povodu Međunarodnog dana znakovnog jezika za gluhe i nagluhe u sklopu Međunarodnog tjedna gluhih i nagluhih osoba.

Premijer Plenković u prvoj rečenici znakovnim jezikom rekao je "Hrvatski znakovni jezik je za sve", a zatim zajedno s ministrima „Međunarodni tjedan gluhih“.

Znakovni jezik poznaje granice, svaka zemlja ima svoj znakovni jezik

Predrasuda je da je znakovni jezik univerzalan, da se njime može sporazumijevati u cijelome svijetu kad se jednom nauči, rekla je gospođa Kavčić i objasnila da je to prirodni jezik koji je nastao u zajednici odnosno državi čiji se građani njime koriste. Čak i unutar države postoje razlike poput dijalekata, rečeno je.

- Ne postoji engleski znakovni jezik, to je dokaz da svaka zajednica ima svoj jezik. Postoji britanski, američki, australski, kanadski znakovni jezik, dodala je Kavčić.

Međunarodni tjedan gluhi i nagluhih osoba obilježava se od 1958.

Međunarodni tjedan gluhih počeo se obilježavati 1958. Kada se održao prvi kongres Svjetske federacije gluhih. Obilježava se posljednji tjedan u rujnu. Gospođa Krstić napominje da su se pridružili inicijativi Svjetska Federacija gluhih „Global Leaders challenge“, a podržali su ih: predsjednik Republike Hrvatske **Zoran Milanović** premijer **Andrej Plenković**, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom **Anka Slonjšak**, **Renata Sabljak Gračac** predsjednica odbora za zdravstvo i socijalnu politiku pri Hrvatskom Saboru.

Zoran Milanović predsjednik Republike Hrvatske dao je podršku obilježavanju Međunarodnog tjedna gluhih i nagluhih osoba.

- Međunarodni tjedan gluhih osoba ove godine održava se na temu potvrđivanje ljudskih prava gluhih. Hrvatski savez gluhih i nagluhih obilježava i 5 godina od donošenja zakona o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Hrvatskoj. Tim zakonom je osigurano ravnopravno ostvarivanje njihovih osnovnih ljudskih prava i sloboda, ali to je samo početak. Na ljudska prava gluhih osoba ne smijemo zaboraviti u svakodnevnoj komunikaciji. Moramo još više govoriti o zaštiti jezičnog identiteta i kulturne raznolikosti svih gluhih osoba i korisnika znakovnog jezika. Sve ono što komuniciramo prema javnosti moramo prilagoditi svakome što je više moguće. Zato nisam znakova vaš slogan, umjesto toga želim da uz pomoć prevoditelj od mene čujete ipak nešto više od samo jedne rečenice. Moju podršku imate jer hrvatski znakovni jezik je jezik za svakoga. Hvala vam, rekao je predsjednik Milanović.

Dan znakovnog jezika 23. rujna

Međunarodni dan znakovnog jezika je 23. rujna. Kao i svake godine obilježava se u sklopu Međunarodnog tjedna gluhih i nagluhih osoba, a ove godine su se pridružili sa sloganom “Znakovni jezik je za svakoga”.

Formalno obrazovanje za tumače znakovnog jezika

Znakovni jezik se dugo uči, ali za sada postoje samo tečajevi gdje zainteresirani mogu naučiti osnove znakovnog jezika što nije dovoljno da se uđe u dubinu i širinu. Kompleksan je i težak istakla je Kavčić.

- Inicijativa je Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih te Hrvatskog društva prevoditelja da se u dogledno vrijeme oformi studij gdje bi se dobilo kompletno znanje znakovnog jezika. Za struku prevoditelja potrebno je znanje, posebna znanja i vještine za koje se borimo i nadamo se da ćemo u dogledno vrijeme dobiti formalno obrazovanje za tumače znakovnog jezika, rekla je.

Kakva su prava gluhih i nagluhih osoba u Hrvatskoj?

Krstić ističe da dolazi do promjena, optimistična je, ističe da Hrvatskoj Vlada pokušava sukladno svojim mogućnostima mijenjati stvari, donesen je zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije koji nije samo za gluhe i nagluhe osobe. Tu su i gluhoslijepe osobe i eventualno druge osobe kojima je potrebna podrška u vidu neke drugačije komunikacije koja nije govorna.

Dodala je da su zadovoljni suradnjom s HRT-om. Voljela bi da i gluhi mogu pratiti Dobro jutro, Hrvatska uz prevoditelja ili titlanje.

- Bez prijevoda i prilagodbe ne mogu dobiti točno i pravovremeno informaciju. Treba se što više uključivati i uključiti sve programe. Vjerujem da bi gledanost bila velika, rekla je gospođa Krstić.

- Hrvatska ima prema registriranim podacima nešto više od 13 tisuća gluhih osoba i možete zamisliti kakva je potreba za prevoditeljima, za prilagodbom sadržaja, jer oni su sveprisutni u svim sferama života, dodala je.

(izvor: hrt.hr)

3.3 Zbog korona virusa ne mogu komunicirati: „Znakovni jezik ne vrijedi ispod maske“

Pravila zaštite od korone su već dobro poznata – uz redovito pranje ruku tu su i razmak između sugovornika te obavezne maske i rukavice u zatvorenom. No što ako vam je nečije lice jedini način kako ćete razumjeti govor ili pak ovisite o dodiru drugih kako biste se mogli kretati ili uopće doživjeti svijet oko sebe? Upravo se s tim problemom svakodnevno susreću ljudi sa značajnim oštećenjima vida i sluha.

- Gluhi i nagluhi ljudi svoju komunikaciju temelje na vizualnom te im je vidljivost i osvijetljenost lica jako važna. Zbog maski ne vide se usta niti mimika lica prilikom govora. Znakovni jezik uz pokrete rukama podrazumijeva i govor tijela te pojačanu ekspresiju. Rješenje nisu ni maske za lice koje na području usta imaju plastificirani prozirni dio jer se prilikom govora zamagljuju. Najbolje rješenje u ovom trenutku bilo bi nošenje vizira koji omogućuje vidljivost cijelog lica – pojašnjava stručna suradnica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih Zdravka Baštijan.

Vizir bi bio rješenje i za prevoditelje hrvatskog znakovnog jezika kojima je komunikacija s ljudima oštećena sluha i vida posao, a zbog toga bi mogao biti i lakši, smatra prevoditeljica hrvatskog znakovnog jezika za gluhe i gluhoslijepe te stručna komunikacijska posrednica Snježana Šalov.

– Obične medicinske maske i rukavice su za nas jedino sredstvo zaštite. Naime, naš korisnik funkcionira tako da stavi svoju ruku meni kod glasnica da osjeti vibracije i na taj način komuniciramo, kao i to da mu po dlanu ispisujem riječi. To je fizički kontakt, osim što me drži za nadlakticu kad ga vodim. Dezinficijense koristim na litre, kad dođem doma sva odjeća ide u perilicu i sušilicu i tako svaki dan kad sam na terenu – pojašnjava Snježana dodajući

kako su se i korisnici izolirali, pa izbjegavaju javni gradski prijevoz i ostaju kod kuće. Imaju bliske članove obitelji koji o njima skrbe i oni kontaktiraju s prevoditeljicom telefonom ili Zoomom te tako komuniciraju s najmilijima.

– No to su uglavnom stariji ljudi i u prosjeku imaju 80 godina. Eto, primjerice, razgovaram s mamom jedne moje korisnice telefonom, a onda joj ona piše po dlanu dok ja govorim. Komunikacija se jako usporila – kaže Snježana. I slijepi su se okrenuli društvenim kanalima koje ranije nisu toliko koristili, jer promjena načina života je utjecala i na njih.

– Mi svijet oko sebe percipiramo drugim osjetilima, a ne vidom, i dodir nam je važan, no on je visoko rizičan kontakt. Slijepi čovjek ne može biti na distanci od metar i pol, a uz pomoć vodiča opet imate kontakt. Tako da je našu zajednicu sve ovo oko korone dosta pogodilo – kaže Goran Denis Tomašković, izvršni direktor Udruge slijepih grada Zagreba.

Ističe kako su slijepi zbog svega još više izolirani nego ranije jer izlaze manje. Dodatno, kako mnogi od njih imaju već uhodane rute u središtu Zagreba, zbog potresa su se te rute promijenile budući da su na ulicama velike količine građevinskog materijala ili otpada, pa se više ne osjećaju sigurno. – Same maske i rukavice nisu problem i na to smo se naviknuli, no čuo sam od pojedinih slabovidnih korisnika da im maske zadaju muke jer im se naočale brzo zamagle, pa s ionako slabim vidom jedva razaznaju svijet oko sebe – dodao je Tomašković pojašnjavajući kako redovito prate sve vijesti i vjeruje da nisu bili zakinuti za informacije. No u Savezu gluhih i nagluhih kažu da njihovi članovi nisu imali sve mogućnosti dolaska do informacija.

- Objave za medije Stožera civilne zaštite koje su išle uživo, za korisnike hrvatskog znakovnog jezika bile pristupačne jedino na javnoj televiziji. Ostale televizijske kuće ili web portali nisu bili pristupačni za gluhe i nagluhe, uz neke iznimke. Najbolje rješenje bilo bi kada bi organizatori izjava za medije pored sebe imali prevoditelja hrvatskog znakovnog i tako bi sve televizijske kuće i web portali koji prenose izjavu imali pristupačne informacije. Titlovanje je još jedan oblik pristupačnosti za nagluhe koji nisu korisnici hrvatskog znakovnog jezika. I ovaj put samo je javna televizija davala pristupačne informacije titlovanjem i to dva Dnevnika dnevno, ali samo za onaj sadržaj koji je pripremljen unaprijed – istaknula je Baštijan.

Sličnog je stava Gordana Glibo, slijepa koordinatorica projekata je u centru Up2date koji pomaže ljudima s invaliditetom.

- Meni osobno je teže komunicirati sa gluhima jer oni mene vide, ali ja njih ne. Zato nam uvijek član njihove obitelji posreduje u komunikaciji. Problem je i na ulici, jer gluhoslijepi se ne mogu sporazumjeti govornom komunikacijom, pa ljudi na ulici ne znaju bi li im prišli ili ne, kako ostvariti distancu u redovima kad ne možete ni pitati tko je zadnji i slično. Ljudi se nadvikuju, bude neugodnih situacija, ali sve je to život i proći će – ističe Glibo.

U Hrvatskoj živi 17. 371 slijepih i znatno slabovidnih ljudi, dok je prema podacima HZJZ-a oko 13.000 gluhih i nagluhih u koje se ne svrstavaju oni koji gube sluh zbog godina, pa je time broj ljudi s ograničenjima sluha zapravo daleko veći. Gluhoslijepih je više od 1.400, pa zapravo u Hrvatskoj živi oko 32.000 ljudi kojima su dodir i socijalni kontakt jedini način komunikacije.

- Svakako valja pomoći ljudima s invaliditetom bez obzira na koronu, ali uz pridržavanje svih mjera. To znači da treba imati masku, a nakon kontakta oprati ruke. Rizikom smatramo boravak u zatvorenom prostoru na manje od dva metra dulje od 15 minuta, tako da nema zapreke nekome pomoći na ulici, u trgovini ili tramvaju - istaknula je Ana Puljak, dr. med., voditeljica Odjela za promicanje zdravlja NZJZ „Dr. Andrija Štampar“ dodajući da osobne asistente tretiraju kao članove obitelji te se na njih odnose iste mjere.

– Epidemiološke mjere gluhošlijepih ljude stavljaju u dvostruku izolaciju, a pridržavanje propisanih mjera je gotovo nemoguće. Primjerice, u uputama za pružanje usluga osobnog asistenta koje propisuje Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku savjetuju da se podrška organizira u krugu obitelji. Većina gluhošlijepih žive sami ili s partnerom koji je također gluhošlijep, a uglavnom je riječ o starijoj populaciji koja na taj način ostaje bez skrbi i informacija – ističe predsjednica Hrvatskog saveza gluhošlijepih osoba Dodir Sanja Tarczay.

Dodaje kako su upravo radi toga u Savezu Dodir čitavo vrijeme tijekom korone aktivno pomagali svojim članovima posjećujući ih kod kuće, donoseći im namirnice i potrepštine.

– U drugoj mjeri Ministarstva stoji da bi usluge asistenta trebale biti minimalne i uz zaštitnu opremu. Kad je korona tek krenula, mi smo bili zadnji u lancu koji su mogli dobiti maske i rukavice jer se sve razgrabilo. S druge strane, naši korisnici su uglavnom vrlo siromašni, starije životne dobi i nemaju računalo uz pomoć kojeg bi mogli doći do informacija o tome što se zbiva. To znači da su naši asistenti i prevoditelji morali doći izravno k njima kako bi se pokrile sve dnevne potrebe – kazala je Tarczay.

Preporuke globalne zajednice gluhošlijepih osoba uključujući Svjetsku federaciju gluhošlijepih osoba, Afričke federacije gluhošlijepih osoba, Latinoameričku federaciju gluhošlijepih osoba te Europsku uniju gluhošlijepih osoba izdali su dokument u kojem naglašavaju kako izbjeći dvostruku izolaciju gluhošlijepih, a savez Dodir je taj dokument poslao i relevantnim organizacijama u Hrvatskoj. Kažu kako nisu dobili nikakav odgovor nadležnih institucija vezano za prilagodbu epidemioloških mjera i preporuka sukladno specifičnim potrebama gluhošlijepih.

- Međutim isto tako Španjolska ambasada u RH se istaknula kao izuzetak i dobar primjer drugima čestitavši dan gluhošlijepih osoba, na rođendan Helen Keller, najpoznatije gluhošlijepice aktivistice i književnice – zaključila je Tarczay.

(izvor: 24sata.hr)

4. ZANIMLJIVOSTI

4.1. Gluhi i nagluhi u prometu – upravljanje motornim vozilima

Pojačavate li često ton televizijskog prijamnika? Možete li razgovijetno i u većini slučajeva čuti sugovornika s kojim razgovarate telefonom ili mobitelom? Čujete li išta od onoga što vam se govori kad je viša razina buke? Ako vas, kad je o potonjem riječ, prate teškoće, uključujući i one da sugovornika čujete ‘iz dubine’ uz određena pištanja, zujanja i sl., nužno(st) je posjetiti liječnika i provjeriti zdravlje sluha. Prvotni je pregled bezbolna audiometrija pomoću koje se ispituje stanje sluha po uhu, odnosno tonovi i frekvencije različite jačine.

Sluh je jedno od osnovnih čovjekovih osjetila bez kojeg je život otežan, a takve osobe žive i nižom kvalitetom života. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, oko deset posto svjetske populacije ima oštećenje sluha, koje je istodobno i jedno od najčešćih senzoričkih oštećenja.

Gluhoća, upozoravaju liječnici, nije karakteristična samo za određenu životnu dob, jer na povećanje rizika od gubitka sluha ne utječu samo zlatne godine, nego je to i prečesta izloženost buci, posebice na radnome mjestu. Ponajprije se to odnosi na profesionalne vozače, glazbenike, radnike u građevini, brodogradnji, rafinerijama, one na cestarskim radovima... Zamjećuje se i da sve više mladih ima oštećenje sluha, što se nemalo pripisuje preglasnom slušanju glazbe pomoću slušalica. Takav atak buke na uha zahtijeva njihov odmor od čak 72 sata!

Gubitak sluha uglavnom se javlja postupno. Simptomi koji mogu upućivati na to su zujanje ili šum u ušima, osjećaj vrtoglavice, problemi s ravnotežom, bol u uhu ili osjećaj stranog tijela. Primjerice, simptomi gluhoće kod djece javljaju se u obliku neodgovaranja na zvukove, ali i u nedostatku interesa za glazbene igračke, moguća je odsutnost govora, kao i izostanak reakcije na (iz)govor imena djeteta.

Već u 19. tjednu plod u majčinoj utrobi počinje čuti, a u šestome mjesecu čuje što se događa i reagira na zvuk. Sluh zapravo predstavljaju vibracije, odnosno titraji molekula zraka pretvoreni u signale koji dolaze do mozga. O tome kakav će nam sluh biti tijekom života nemalo ovisi i kakvim se izvorima buke izlažemo. Put gubitka sluha započinje tzv. privremenim pomakom razine sluha nakon izlaganja buci. Poznato je to i kao umaranje uha, a vrijeme oporavka mu je 48 sati. Nakon dugotrajnog ponavljanja takvog stanja nastaje njegov nepovratni pomak.

Zvuk jači od 85 dB trajno može oštetiti sluh, a treba znati da je, primjerice, buka prometa 70 dB, jurećeg motocikla 90, vatrometa 150, odnosno kućanskih uređaja (mikseri, sjeckalice, fen i sl.) do 90 dB što je na granici trajnog oštećenja sluha.

MP3 player do kraja pojačan proizvodi buku od 110 dB. Studije su pokazale da u 12 posto slučajeva vozači kamiona imaju veći rizik za obostranim gubitkom sluha, odnosno u 12 posto slučajeva imaju gubitak sluha veći od 25dB. Taj je gubitak veći kod onih s duljim radnim stažom. Naglušost, ponajprije ona staračka, bilježi se kod 35 posto osoba od 65. do 75. godine, i to prvo u tzv. visokim frekvencijama od 8000 Hz, odnosno srednjim od 4000 Hz.

Češće pogađa muškarce, a čemu je to razlog još se u potpunosti ne zna, ali pripisuje se njihovu češćem radu u buci, ateroskleroznim promjenama, stresu, pojačanom unosu masnih kiselina karakteristični(ji)m za mušku populaciju. Na pojavu naglušosti i u konačnici gluhoće, osim bolesti (virusne, bakterijske, gljivične i druge upale), može dovesti i dugotrajni rad u tzv. neprimjetnoj buci s visokofrekventnim zvukovima. Buka je to koju čujemo, ali je ne doživljavamo, poput zubarskih bušilica u stomatološkim ordinacijama.

Pomoćnik ravnatelja za kvalitetu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) doc. dr. sc. Tomislav Benjak, specijalist javnog zdravstva i znanstveni suradnik kaže:

– Gluhoćom se smatra gubitak sluha u govornim frekvencijama od 500 do 4000 Hz, odnosno veći od 81 decibela. Naglušost karakterizira oštećenje sluha od 25 do 80 decibela, a ono se, prema stupnju oštećenja, dijeli na lakše oštećenje od 25 do 35 dB, umjereno od 36 do 60 dB na uhu, odnosno teže od 61 do 80 decibela. Hrvatska, kad je o osobama s oštećenjem sluha riječ, gluhih i nagluhih broji 13.203.

Takvi se ljudi nemalo povlače u sebe, društveno se izoliraju, a podliježu i depresiji, posebice je sve nezahvalnije ako su sudionici prometa. Kad je o potonjem riječ, osobe s oštećenjem sluha mogu sudjelovati u prometu, odnosno kad kod njih dođe do obostranog oštećenja sluha iznad 40 dB, a ispod razine socijalnog kontakta, dobivaju slušno pomagalo, tj. pojačivač zvuka.

Vozači amateri, u potpunosti gluhe osobe, u prometu mogu sudjelovati ako zdravstveno zadovoljavaju na pregledima vida i drugim testiranjima potrebnim za dobivanje vozačke dozvole. Nisu im potrebna prilagođena vozila jer se u pravilu oslanjaju na vid, pokazalo se da su koncentriraniji na vožnju, češće pogledavaju u retrovizor, više obraćaju pozornost na uvjete i stanje na cesti, pješake, druga vozila... Vozački ispit mogu polagati u bilo kojoj autoškoli jer na to imaju zakonsko pravo, ne trebaju im posebna pomagala, nego samo potvrda o mentalnoj i tjelesnoj sposobnosti.

U Hrvatskom savezu gluhih i nagluhih o vožnji i (na)gluhim osobama sudionicima u prometu kažu:

– Žao nam je da se još događa diskriminacija (na)gluhih osoba jer neki im liječnici ne žele izdati potvrdu o sposobnostima za vožnju, nauštrb njihove ‘dijagnoze’, što je protuzakonito. Za razliku od nagluhih, gluhim osobama nije potrebno pomagalo, odnosno slušni uređaj u vožnji.

Također, ovisno o težini oštećenja, slušni uređaj pomaže nagluhim vozačima, i to u orijentaciji i raspoznavanju pozadinskih zvukova, odnosno potpomaže im u razumijevanju razgovora ako im oštećenje sluha nije značajnije. Kad je o vožnji (na)gluhih osoba riječ, većina se čujućih osoba nerijetko pita kako oni mogu čuti zvukove hitne, policije, vatrogasaca i dr.? Ne čuju ih, ali reagiraju zbog svjetlosne im signalizacije, po kojoj se i orijentiraju.

Treba znati i da gluhe, odnosno nagluhe osobe, ne mogu biti profesionalni vozači, odnosno ako im se za prvotno urednog sluha i radnog im vijeka profesionalnog vozača dogodio gubitak sluha ispod 50 dB, taj posao više ne mogu obavljati. U drugom slučaju, gluhe osobe, kažu u Savezu, mogu upravljati kombi vozilom do devet sjedala ili manjim kamionom, a vozačku dozvolu dobivaju kao i čujuće osobe, ovisno o liječničkoj potvrdi.

Zakonski su propisi u Hrvatskoj prije četiri desetljeća gluhima omogućili polaganje vozačkog ispita za A i B kategorije, dok su im C i D još nedostižne. U Savezu bi voljeli da je drukčije jer, primjerice, ističu (na)gluhe osobe u SAD-u mogu posjedovati sve spomenuto. Navode, doduše, i primjer razvijenog Japana, gdje su osobe s oštećenjem sluha bez mogućnosti dobivanja vozačke dozvole bile sve do nekoliko godina unatrag.

Učestale upale, buka i glasna glazba prijetnja gubitku sluha

Na gubitak sluha mogu utjecati učestale upale uha, tekućina iz bubnjića, odnosno njegova perforacija, kao i otoskleroza (abnormalni rast košćica u srednjem uhu). Slušanje glasne glazbe pomoću slušalica, ali i u vozilu, posebice na dužim cestovnim relacijama, ako su združeni s bukom prometa, mogu prouzročiti naglušnost, kao i trajni gubitak sluha.

Liječnici ističu da trajno oštećenje sluha, odnosno kraća izloženost jačoj buci ima jednaki učinak kao dulja slabijoj. Vozači motocikala posebno su u opasnosti od (na)gluhosti, jer strujanje zraka kod visokih brzina uzrokuje veliku buku. Većina zdravstvenih problema sa sluhom može se liječiti lijekovima, operativno ili se u konačnici dobiva slušno pomagalo, odnosno uređaj koji povećava zvučne vibracije koje ulaze u uho. Podešava ga stručnjak, a zahtijeva s obzirom na novočujuće zvukove i vrijeme prilagodbe.

Kao preventivu oštećenjima sluha treba održavati redovitu higijenu ušiju i čistiti ih pravilno. Posebice, jer nakupljeni cerumen (ušna smola) može 'oslabiti' sluh i uzrokovati naglušnost. Sa štapićima za uši kojima se on čisti treba biti oprezan, odnosno njima treba (o)čistiti samo početni dio zvukovoda, ne trebaju se gurati dublje u uho da se ne ošteti bubnjić. Preporuka je i jedanput godišnje, najbolje prije ljetnog odmora, na čišćenje ušiju otići kod liječnika. U privatnim poliklinikama tzv. toaleta i ispiranje uha stoji od 100 do 150 kuna.

(zvor Revija HAK)

4.2. Položaj znakovnog jezika

Mnogi gluhoću smatraju medicinskim problemom koji treba liječiti. Sluh je jedan od najvažnijih preduvjeta za uredan razvoj govora jer se govor uči slušanjem. Najveći utjecaj na kvalitetu govora ima vrijeme nastanka oštećenja: predjezično ili zajezično, a na sam jezik utječe više čimbenika: rana komunikacija, stručna pomoć i obrazovni standard okruženja, prvenstveno obitelji.

Prema javno dostupnim podacima u svijetu se javlja trend depatologizacije gluhoće. Naime, gluhoća se ne smatra invaliditetom, već **različitošću**. Taj se trend sedamdesetih godina prošlog stoljeća prvenstveno počeo javljati u zajednicama gluhih. Ista je teza razlučijom UN-a regulirana i zakonom u mnogim zemljama svijeta: Švedska, Nizozemska, Danska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Sjeverna i neke zemlje južne Amerike, Australija, Rusija pa i Slovenija.

Gluhoća onima koji zajezično oglušće doista predstavlja težak problem, nedostatak koji zahtjeva medicinsku, psihološku i audiološku intervenciju i rehabilitaciju, no ne treba ju smatrati invaliditetom, već različitošću. Smatram da je na zajednici, da se gluhi djecu već od ranog djetinjstva integrira u društvo, a ne da ih se izolira u posebne ustanove. Pri tome je ipak potrebno poštovati percepciju vlastitog identiteta svake gluhe individue. (Ivasović, 1999.) Tako rezultati istraživanja Bat-Chava i Lindermayer (1996.) ukazuju da 24% gluhih u Americi ima identitet čujućih osoba i gleda na svoju gluhoću isključivo iz medicinske perspektive. Tu skupinu čine zajezično gluhi i oni obrazovani u oralnim školama. U Hrvatskoj je taj postotak puno, puno veći, prvenstveno zbog oralnog načina školovanja i dugotrajnog zabranjivanja znakovnog jezika te veliki broj djece s kohlearnim implantatima. Nasuprot njima, predjezično gluhi koji komuniciraju znakovnim jezikom u razvijenim zemljama smatraju se jezičnom i kulturnom manjinom, a ne osobama s invaliditetom. Oni traže manjinska prava i službeno priznavanje znakovnog jezika. U Americi je npr. ASL peti najupotrebljiviji jezik (Lane i sur. 1996.). Zalažu se za uvođenje bilingvalno-bikulturalnog obrazovanja jer se pokazalo da je isključivo oralna metoda (kao što je to činila Poliklinika SUVAG u Zagrebu) dovela do obrazovnog zaostajanja gluhih.

Gluhi su, smatrajući da nitko od onih koji donose odluke nema dovoljno znanja ili empatije za gluhe da bi bio u poziciji zadovoljiti sve njihove potrebe, razvili i političke strukture, centrirane oko Gallaudet University u Washingtonu, prvog sveučilišta za gluhe u svijetu. Gluhe, osim što povezuje isti jezik (znakovni jezik), povezuje i način doživljavanja okoline te slična iskustva sa svakodnevnim problemima u svijetu osoba koje čuju.

Ipak, mnogi "stručnjaci" posvećuju cijeli život "normaliziranju" i integraciji predjezično gluhih kako bi ih pripremili za društvo koje ih na koncu teško ili nikako ne prihvaća. Unatoč tolikom trudu da ih se nauči razumljivom govoru, većina predjezično gluhih ima slabo razumljiv govor. Primanje jezika oštećenim kanalom, bez obzira na to koliko ga umjetnim načinom nastojali popraviti, ipak u velikoj mjeri razultira deficijentnim govorom.

Kultura gluhih je srce zajednice gluhih širom svijeta. Jezik i kultura nerazdvojni su. Oni se isprepliću i prenose kroz generacije gluhih. Zajednica gluhih ne temelji se na zemljopisnoj blizini. Zajednicu gluhih čine kulturno gluhi ljudi u zajednici koja koristi isti znakovni jezik (npr. Američki znakovni jezik), i koji cijene njihovu tradiciju, povijest, književnost i kulturu. Kultura gluhih postoji jer gluhi ljudi nakon završetka školovanja razvijaju vlastitu mrežu kako bi ostali u međusobnom kontaktu. Većina njih članovi su zajednice gluhih putem kojih se

organiziraju sportski susreti (turniri, međunarodna natjecanja, Olimpijada Gluhih), društvena i kulturna događanja: predstave, izložbe, putovanja i sl. Time osiguravaju da se njihov jezik i tradicija sačuvaju, razvijaju i prenose na sljedeće generacije.

Jezik i kultura međusobno su povezani I znakovni je jezik svakoj gluhoj osobi koja ga koristi iznimno važan i bitan zbog njihovog intelektualnog, društvenog, jezičnog i emocionalnog rasta. Međutim, da bi se precizno definirao standard znakovnog jezika, mora postojati kultura koja je ugrađena u jezik. Svaka jezična i kulturna skupina ima svoj način gledanja i izražavanja načina kako vide i tumače svijet te u njemu komuniciraju.

Kultura se, dakle sastoji od jezika, vrijednosti, tradicije, normi i identiteta (Padden,1980.). Kultura gluhih ispunjava svih pet socioloških kriterija za definiranje kulture. Jezik se odnosi na izvorni vizualni kulturni jezik gluhih (znakovni jezik) s njegovom sintaksom (gramatikom ili oblikom), semantikom (vokabular ili sadržaj) i pragmatikom (društvena pravila uporabe).

Vrijednosti u zajednici gluhih uključuju važnost jasne komunikacije za sve, kako u smislu izražavanja tako i razumijevanja. Zajednice i udruge gluhih važne su zbog prirodne socijalne interakcije koju nude. Tradicija uključuje priče zadržane u životu kroz generacije gluhih, njihova iskustva i očekivano sudjelovanje u kulturnim događanjima gluhih. Norme se odnose na pravila ponašanja u zajednici gluhih. Sve kulture imaju oblike ponašanja koja se smatraju prihvatljivim. Za gluhe osobe to uključuje privlačenje nečije pažnje na odgovarajući način, korištenje izravnog kontakta očima i ispravnu upotrebu dodira po ramenu. Norme ponašanja često uzrokuju međukulturalne sukobe između gluhih i čujućih, kada pojedinci dožive krivu percepciju namjera drugih. Identitet je jedna bitna komponenta cijele osobe. Prihvatanje da je netko gluhi i da je ponosan na svoju kulturu i tradiciju bitna je karakteristika kulture gluhih.

Gluhim osobama pri interakciji u zajednici gluhih komunikacija teče bez problema jer ne ovisi o posredniku (tumaču), što omogućava razvoj socijalnih vještina i samopouzdanja. Kultura gluhih se ne uči kroz periodična iskustva. Kultura gluhih živi se svakodnevno – poput disanja.

Ona predstavlja način neovisnog života, uključujući mogućnost donošenja odluka, slobodan izbor i koji se odnosi na slobodan način kretanja, poput odlazak prijateljima i sl. Udoban život, ne usamljen i ne život u izolaciji. Aktivan u zajednici gluhih, doprinositi boljitku članova udruga gluhih i nagluhih. Takav život, čini punim i smislenim život koji je u Hrvatskoj nažalost otežan zbog teritorijalne udaljenosti i malog broja gluhih, posebno mladih gluhih.

To je razlog moje aktivnosti u Europskom Forumu mladih gluhih, u Forumu mladih HSGN, u Udruzi gluhih i nagluhih IŽ i u Udruzi osoba s invaliditetom grada Rovinja. Želje i planove za nove projekte kojima bih dokazala da nemam invaliditet već sam samo različita.

Vjekoslava Sošić

(izvor doiada.hr)

4.3. Uključivanje gluhe i nagluhe djece i mladeži u redovan sustav sporta

Hrvatski sportski savez gluhih pokrenuo je projekt pod nazivom „Uključivanje gluhe djece i mladeži u redovan sustav sporta“ kojem je glavni cilj stvoriti bazu mladih gluhih sportaša i sportašica te im omogućiti nesmetan sportski razvoj, ali prije svega ostvariti socijalnu integraciju.

Kao što je poznato, gluhim osobama najveću prepreku predstavlja komunikacija s čujućim osobama, stoga je HSSG zaposlio, uz stručni kadar kineziologa, i prevoditelje za hrvatski znakovni jezik kako bi olakšao i amortizirao moguće početne poteškoće u komunikaciji između svih uključenih; od same gluhe djece, njihovih roditelja ali i trenera.

– Neizmjereno mi je drago, da smo u ovim uvjetima, dok je distanca svima bila prioritet, uspjeli dogovoriti projekt koji uskoro kreće u realizaciju, a koji je od neizmjerne i vitalne važnosti za opstanak i razvoj sporta gluhih. Sport gluhih obuhvaća 14 sportova, a na njima naši gluhi sportaši godinama ostvaruju vrhunske međunarodne rezultate, prvenstveno u rukometu, atletici, skijanju, streljaštvu, šahu i taekwondo-u. Kako bi mogli ostvarivati daljnji kontinuitet uspjeha, nužno je stvoriti bazu gluhih sportaša kojima želimo biti podrška i potpora u profesionalnijem bavljenju sportom. Za sada se naš tim sastoji od kineziologa i prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika u Zagrebu i Splitu, koji će provoditi zacrtane i željene korake. Iskoristio bih ovu priliku da pozovem svu gluhu i nagluhu djecu te njihove roditelje da se uključe u ovaj projekt. Također zahvalio bih se Središnjem državnom uredu za šport na prepoznavanju važnosti ovog projekta, te njihovoj podršci i potpori prilikom realizacije istog – rekao je **Oliver Lušić**, predsjednik HSSG-a.

Uključivanje u svakodnevni život gluhe djece i njihova uspješna resocijalizacija u društvo je cilj projekta koji Hrvatski sportski savez gluhih uz pomoć profesionalnog tima kineziologa provodi u Zagrebu i Splitu. Tjelesna aktivnost ima veliku transformacijsku i rehabilitacijsku ulogu, te je jako važna za integraciju gluhih osoba u okolinu, prevladavanje osjećaja izgubljenosti, osjećaja manje vrijednosti u odnosu na drugu djecu te osjećaja nemogućnosti bavljenja sportom.

(izvor dalmacijadanas.hr)

4.4. Violinmusic4all

Zahvaljujući profesorici Renati Novoselec, jednu od neostvarenih želja gluhe djece smo uklonili s popisa nedosanjanih snova. Od sada i gluhi mogu biti violinisti, a zahvaljujući jedinstvenoj metodi Violinmusic4all nastaloj nakon više od 15 godina istraživanja, razvoja i sada već trogodišnjeg aktivnog provođenja razvila profesorica Renata Novoselec. Ova metoda je jedina na svijetu koja se ne oslanja na sluh.

Nije li to čudesno da gluha djeca i odrasli mogu svirati violinu, da svi mogu proizvesti glazbu, potrebna je samo želja za znanjem i nastaje čarolija.

'Glazba je univerzalna i pripada svima. Život u tišini nepravедno potiskuje razne emocije kod osoba koje glazbu ne mogu čuti. Moj životni poziv odnosi se na poduku učenja violine po vlastitoj i posebno osmišljenoj metodi posvećenoj gluhim osobama te osobama s raznim poteškoćama u razvoju kao i iz spektra autizma', rekla je Renata Novoselec.

Na svojim koncertima, gluhi violinisti na čelu s profesoricom Novoselec žele senzibilizirati javnost o potrebama i mogućnostima gluhih osoba. Svaki njihov nastup im daje snagu, vjeru da mogu ostvariti nove mogućnosti u životu te da nisu ograničeni samo na poslove koji se ne oslanjaju na zvuk. Zahvaljujući ovoj jedinstvenoj metodi i projektu koji pomiče granice (ne)mogućeg, oni su postali violinisti koji ne samo da pomiču vlastite granice, nego i percepcije slušatelja o poveznici gluhoće s mogućnostima produkcijom glazbe!

Dodatna snaga projekta je i međunarodna prepoznatost, kao što je gostovanje učenika u Švedskoj, u Europskom domu u Stockholmu, gdje je svirao pred stotinu stranih diplomata i visokih uzvanika. Projekt podržavaju eminentna imena iz glazbe: Julian Rachlin, Ono Kazushi, Roby Lakatos, maestro David Danzmayr, Thomas Sanderling koji je ujedno i izjavio kako je metoda revolucionarna, ne samo u svijetu glazbe, već i u svijetu gluhih osoba. Projekt je također podržao legendarni kontrabasist Gary Karr, te brojni drugi umjetnici iz Hrvatske i svijeta.

Trenutna situacija s COVID-om 19, kao i potres koji je uništio prostore u Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj u kojem djeluje projekt Violinmusic4all, koji je ujedno i dio kurikuluma centra i škole, iznimno je teško utjecao na sve, posebice na gluha djecu i djecu s poteškoćama.

Naime gluha djeca i odrasli su izolirani od društva cijeli njihov život, ljudi često ne prepoznaju, što smo s njihovim sudjelovanjem u projektu Violinmusic4all promijenili. Kroz aktualne poteškoće, oni su naprasito isključeni iz svoje Violinmusic4all obitelji u kojoj potičemo inkluziju između gluhih, osoba s poteškoćama, ali i umjetnicima i glazbenicima, stoga je naša želja da senzibiliziramo javnost kroz projekt Violinmusic4all sad još jača.

U svijetu ima više od 433 milijuna gluhih i nagluhih osoba. Mi želimo svakome od njih pružiti priliku da, ako želi, postane violinist.

(izvori dulist.hr, tportal.hr, dlan.hr)

5. STVARALAŠTVO – IZ PERA NAŠIH ČLANOVA

5.1. Lockdown sjećanja

Čega se najviše sjećam iz razdoblja strogog lockdowna kad se u Hrvatskoj počeo razbuktavati koronavirus? Kuhanja. To je neka naša tipična ženska sudba: kad god se nešto dogodi, stani za špaher i kuhaj. Zaliha hrane smo imali. Moj je muž paničar i čim se korona počela polako širiti svijetom, rekao je: "Ženo, vrag je odnio šalu. Idemo u Konzum." Stvorili smo zalihe još i prije nego je počelo panično kupovanje i nestašice pojedinih artikala, ne zato što smo mislili da će nestati hrane i da će se prekinuti opskrba, nego baš zato što smo na primjeru drugih država znali da nas čeka ograničenje izlazaka, kao i da smo mi osobno hendikepirani zbog toga što nemamo automobil i samim tim ovisni smo o javnom prijevozu. Kako god, pažljivo smo unaprijed izradili planove što ćemo jesti i pretvorili kuću u jednu veliku smočnicu. Mislim da hrane jedino nije bilo u ormaru s knjigama, ali nisam sto posto sigurna.

Prijateljica mi je neki dan na Facebooku pokazala smiješni album Barbie lutaka na temu lockdowna: sve odreda raščupane, s bocama vina, mačkama, udobnim kaučom i televizijom, ali posve je nepravедno da se nije našla nijedna u mojoj poziciji: debela Barbika lancem vezana uz špaher. Pekle su se pizze, pite, kolači, kuhale se juhice, točevi, paste. I pravo je čudo što svi još uvijek uspijevamo proći kroz vrata bez da ih moramo proširiti.

Djeca su bila poseban izazov. Imali su, srećom, jedan drugog za igru, tu i tamo bi se posvađali i potukli, ali trebalo je svako jutro deložirati babu i turske sapunice iz dnevnog boravka, te prebaciti na školski program. Ajde, dobro, bilo im je zanimljivo, i školarcu i vrtičarcu, ali malo teže je bilo kad je trebalo izvršiti zadatke koje je učiteljica vrijedno slala svaki dan. Kućno okruženje s mnoštvom igračaka, mobiteli, dvorište, sve je to odvlačilo pažnju u krivim smjerovima. Ali i to je prošlo. Ionako je krizni stožer dopustio nama roditeljima koji djecu školujemo kod kuće da možemo početi piti već od deset ujutro.

Muž mi je, srećom, bio doma samo petnaestak dana i zatim se normalno vratio na posao. Inače bi se vjerojatno poubijali oko neke sitnice. Spasio se na vrijeme.

A osim kuhanja i natezanja s djecom, sebi sam natovarila još jednu obavezu. U to sam vrijeme nekoliko mjeseci čuvala jednog psa čiji je vlasnik bio u inozemstvu, i naravno da sam i sama poželjela ponovo imati psa nakon što je moj prije 9 godina uginuo. Štene je, preko čak tri granice, stiglo samo par dana prije zatvaranja granica. Kuća je odjednom bila puna, prepuna. Dvoje djece i dva psa od kojih je jednog trebalo izvoditi svakih pola sata dok se nije naučio kućnom redu. Srećom, pa živim u mjestu gdje nema puno ljudi i definitivno se ne šeću mojim stazama, tako da sam mogla izlaziti i ne kršiti mjere kriznog stožera. Čak i tamo gdje su mjere bile postrožene do krajnje granice, ljudi s psima su smjeli izlaziti. Prijateljčina Flekica tako se našetala kao nikad dosad u životu. Susjedi, prijatelji i poznanici su svoj đir s Flekicom plaćali najčešće u cigaretama. I ja sam neko vrijeme razmišljala o tom biznisu, ali nažalost jedan od mojih pasa je užasno vukao tijekom šetnje, a drugi bi sjeo nakon dva metra i odbijao se maknuti.

Izlasci do butige bili su rijetki i naporni. Obično su vani bili redovi kupaca koji su čekali da se u butizi oslobodi mjesto. Išla sam otprilike jednom u desetak dana i dobro bih se natovarila, a prije svakog odlaska pažljivo se zapisivalo što treba, i to onim redom kako stoji u butizi, da se što manje zadržavam. Libertasovi autobusi nisu vozili, pa bih do butige obično išla par kilometara pješice, a vraćala se taksijem, baš ko fina gospođa.

Sve to me malo, ali samo malo podsjetilo na ratna vremena, no tada je svijet kojeg poznajemo bio drugačiji, ograničen do te mjere da nismo imali dojam da nam je osobna sloboda

uskraćena kao sad, kad smo pomalo razmaženi obiljem. Više vjerojatno nećemo imati takav potpuni lockdown, i svjesna sam da nam je zbog pandemije nanescena ogromna šteta i da mnogi financijski propadaju ili su već propali, ali svejedno je to iskustvo bilo izuzetno zanimljivo, nešto što se događa jednom u životu. Priča koju ćemo pričati djeci, unucima i prauuncima. O tome kako smo kupovali hrpe kvasca i toalet papira.

Čitav svijet i pojave u njemu mogu se više ili manje uspješno objasniti znanost. Znanost se kroz nekoliko prirodnih i društvenih predmeta proteže kroz naše školovanje i sastavni je dio naših života, razumjeli je ili ne. Internet nam je još i više približio znanje o svijetu oko nas: za ono za što smo nekoć morali listati teške i prašnjave enciklopedije, danas dobijemo za par klikova mišem. A opet, znanost nikad više nije bila osporavana, nego sad u suvremenom svijetu i izrazito modernom i prosvijećenom dobu.

Pandemija je obuzela čitav svijet. Pojavio se novi virus, iznimno zarazan. Da nije modernog doba koje je olakšalo putovanja s jednog kraja svijeta na drugi, možda bi protekle godine prije nego bi dospio do Europe. Jedna od prvih teorija jest da je virus namjerno pušten među ljude. Držim da postoji ta mogućnost, tim više što se u Wuhanu, odakle je virus navodno krenuo harati, nalazi laboratorij koji proučava viruse. Ali ni druga teorija nije za odbaciti: da je virus nastao prirodnim putem među životinjama i mutacijom dospio na čovjeka. To je prirodni ciklus vrlo velikog broja virusa. U posljednjih dvadesetak godina imali smo epidemije i pandemije ptičje i svinjske gripe, te SARSa i MERSa

Marijana Mijoč

5.2. Corona

Čitav svijet i pojave u njemu mogu se više ili manje uspješno objasniti znanost. Znanost se kroz nekoliko prirodnih i društvenih predmeta proteže kroz naše školovanje i sastavni je dio naših života, razumjeli je ili ne. Internet nam je još i više približio znanje o svijetu oko nas: za ono za što smo nekoć morali listati teške i prašnjave enciklopedije, danas dobijemo za par klikova mišem. A opet, znanost nikad više nije bila osporavana, nego sad u suvremenom svijetu i izrazito modernom i prosvijećenom dobu.

Pandemija je obuzela čitav svijet. Pojavio se novi virus, iznimno zarazan. Da nije modernog doba koje je olakšalo putovanja s jednog kraja svijeta na drugi, možda bi protekle godine prije nego bi dospio do Europe. Jedna od prvih teorija jest da je virus namjerno pušten među ljude. Držim da postoji ta mogućnost, tim više što se u Wuhanu, odakle je virus navodno krenuo harati, nalazi laboratorij koji proučava viruse. Ali ni druga teorija nije za odbaciti: da je virus nastao prirodnim putem među životinjama i mutacijom dospio na čovjeka. To je prirodni ciklus vrlo velikog broja virusa. U posljednjih dvadesetak godina imali smo epidemije i pandemije ptičje i svinjske gripe, te SARSa i MERSa, da nabrojimo samo tih nekoliko najpoznatijih.

Popis zoonoza koje se prenose s životinja na čovjeka podugačak je, a povijest obiluje primjerima epidemija i pandemija. Najpoznatija od svih je vjerojatno crna kuga, koju su u ljudski svijet uspješno ubacili štakori. Na stranu sva religijska uvjerenja, znanost kaže da je i čovjek životinja iz roda sisavaca. Prema tome, zoonoze nisu ništa čudno. Ono što mi imamo, za razliku od ostalih životinja, jest visoko razvijena svijest. Znamo se čuvati, štititi i brinuti jedni o drugima.

Ono što ne razumijem, jest otpor koji u posljednje vrijeme mnogi ljudi pružaju prema velikom broju civilizacijskih dostignuća, a posebno kad je u pitanju zdravlje. Cjepiva su odjednom nepotrebna i štetna, truju nas gdje god stignu... Bill Gates želi nas poubijati i svesti svjetsko stanovništvo na broj od 500 milijuna, pa će nas cijepiti otrovnim cjepivom i čipirati preživjele da u svakom trenutku zna gdje smo. Dobro je netko napisao na Facebooku, kad nam Bill Gates nije uspio uvaliti da mu plaćamo Windowse, kao će nam uvaliti cjepiva? A budimo iskreni, već nas prate. Znaju što gledamo na Internetu i televiziji, znaju koliko love imamo na banci i što kupujemo, znaju što imamo u vlasništvu, pa kud ćete više od toga? Moderna tehnologija, koliko god nam pomaže u svakodnevnom životu, špijunira nas na svakom koraku. A nekako baš ne vidim da se ljudi na ulicama bune protiv mobitela, računala i sličnog.

Sad je moderno buniti se protiv Kriznog stožera i njihovih odluka koje nam navodno ograničavaju osobnu slobodu. Ljudi se pozivaju na kontradiktornost izjava Stožera, na često mijenjanje, popuštanje i postroživanje mjera, tvrde da od nas žele napraviti poslušne ovce s brnjicom, zatvoriti nas u kuće dok postavljaju 5G antene... Da nastavim nabrajati, potrošila bih bar metar papira.

No, činjenica je da se suočavamo s nečim posve novim. S virusom za kojeg isprva nismo bili sigurni kako se točno prenosi, koliki mu je životni vijek na određenim površinama, kako se ponaša ovisno o temperaturi i vlažnosti okoliša, te najvažnije: još se ne zna točno kakvu dugoročnu štetu može nanijeti organizmu kojeg je poharao. Neki zaraženi su posve asimptomatični, neki imaju blaže, neki teže simptome, a neke je, nažalost, sustigla smrt. To su pretežno stariji ljudi s kroničnim bolestima, ali iznenadi nas i pokojni mlađi. Ono što epidemiolozi i općenito cjelokupni naš zdravstveni sustav koji je ionako na krhkim i drhturavim nogama ne smiju dopustiti jest da se virus naglo proširi poput divljeg šumskog

plamena na čitavu državu. Tada bismo neminovno imali veći broj oboljelih i zakrčenost zdravstvenog sustava što bi na koncu doveli do još više mrtvih zbog nemogućnosti dobivanja kvalitetne zdravstvene skrbi. Stožerne uputa i neprestano mijenjanje i prilagođavanje pravila i smjernica samo je nastojanje da epidemiju odradimo malo po malo, da damo sebi vremena da naučimo o tom virusu što je više moguće.

Prije sto godina imali smo epidemiju tzv. španjolske gripe. Imala sam nedavno mogućnost pogledati fotografije iz tog razdoblja, kao i promotivne letke i novinske članke. Situacija je bila otprilike ista kao i danas, ljude se upozoravalo i molilo da nose maske i tako uspore i zaustave virus. Djeca su išla u školu s maskama, na svojim radnim mjestima ljudi su također nosili maske, kao i pri druženju. Ova pandemija jednom mora prestati, kao što je to bio slučaj i sa španjolskom gripom, ali o nama ovisi koliko će se virus zadržati među nama prije nego nestane prirodnim putem ili ga zagušimo. To znači da se moramo ponašati odgovorno prema sebi i prema drugima. To znači i da trebamo poštovati pravila struke, bez obzira što smatramo da su ispolitizirana. To trebamo riješiti na sasvim drugi način: izlaskom na izbore i glasovanjem.

Naravno, nema spora o tome da smo za ovo bili posve nepripremljeni. Državu smo već prije bacili na koljena, a sad je pokušavamo dokrajčiti. Sva naša industrija je već odavno nepostojeća i u potpunosti ovisimo o uvozu za mnogo toga. Naša najjača strana je turizam, a kako je većina zemalja posve ukinula ili ograničila putovanja, turisti su nam došli u relativno malom broju, iako smo u Europi jedni od boljih po pitanju korone.

Jedino što vam pametnog mogu poručiti jest: strpljenja, strpljenja. I pazite jedni na druge. Korona postoji, nije izmišljotina, ali iako većina lako preboli, postoje i oni koji se s tim teže uspijevaju izboriti. Što se svega drugoga tiče, vratit ćemo se već na staro i život će opet biti lijep.

Marijana Mijoč

5.3. Maske naše svagdašnje

Nije vrijeme od karnevala, a opet maske su nam stalno u điru. Još malo, pa će postati i modni izričaj, kako je krenulo, na tržištu ima puno lijepih dezena i svakome je pružena mogućnost izbora. Kao što već znamo, maska nas ne može u potpunosti zaštititi, ali drastično smanjuje izloženost virusu kao i širenje istog. Obvezne su u zatvorenim prostorima, javnom prijevozu i naravno, u zdravstvenim ustanovama.

Uz one koji iz bilo kojih razloga imaju poteškoće u disanju, maska se pokazala kao vrlo nezgodna za nas gluhe i nagluhe. Odsjekla je naš glavni način komuniciranja i shvaćanja situacije: čitanje s usana. Otkako se nose maske, u više navrata sam se morala odmicati od ljudi i moljakati ih da skinu masku, pa da mi onda kažu što imaju, kako bih ih mogla bolje razumjeti. Naša volonterka i tumač znakovnog jezika Ani Liban, koja je pratila i prevodila konferenciju za novinare dubrovačkog Kriznog stožera, nije bila adekvatno zaštićena i morala je svoj posao odrađivati bez maske kako bismo je razumjeli dok prevodi.

Još je gora situacija kad ti se javlja osoba s maskom i sunčanim naočalama. Mašeš, a nemaš pojma kome. Je li te zamijenila s nekim ili te stvarno poznaje? Nekad samo razgovor može razriješiti tu dilemu. Ili kratko spuštanje maske i podizanje naočala kao Leclerc u seriji Allo Allo.

Sreća pa živimo u modernijim vremenima, a i želja i svih ostalih ljudi, ne samo gluhih i nagluhих je da vide mimiku lica, pa mislim da ćemo malo-pomalo svi uvesti prozirne maske. Trenutno su popularne one koje su nažalost otvorene s gornje strane i koje baš ne štite kako bi trebalo, ali neki dan sam u autobusu na jednoj turistkinji vidjela fantastičnu masku, gore je bila platnena traka zbog koje je maska lijepo prianjala na licu, a dolje prozirna plastika. U takvu sam se masku odmah zaljubila. No, trebalo bi je naručiti iz Kine ili naći nekoga s vještim rukama da je napravi.

Kako god, to je najbolje rješenje. Vuk sit, a koza cijela. Zaštićeni smo, a vidimo jedni druge i imamo taj neki socijalni kontakt i privid normalnosti. Poslati Vladi molbu da uveze i takav tip maski, pa makar se prodavale na specijaliziranim mjestima u prvo vrijeme? I da Vlada, naravno, ograniči cijenu da ne ide u nebesa, kao što je ograničila i za obične maske. Da konačno počnemo prepoznavati tko nam to maše u autobusu ili trgovini.

Marijana Mijoč

5.4. Plačem s tobom voljena zemljo - izdvojeno-

NAŠE PRAVO

Svi imamo pravo
na komadić sreće
u ovom životu.
Svima pripada sunce
da ih ogrije
kada su u mraku
slabi i siromašni.
Donesimo malo ljubavi
onima u sjeni
jer tako ih jedino
možemo ogrijati
i donijeti trenutak
SREĆE!

SLUČAJ

U jednom trenutku
slučajno se srelo
dvoje mladih ljudi
srela se dva para očiju
javile se iskre
koje vječno tinjaju
u svima nama.
I baš u slučajnom trenutku,
iskre zablistaju u očima
a s usana šapuće
treperavi glas
volim te.

SLOBODA

U snovima ćeš jedino
naći slobodu.
Ništa ti neće biti
zabranjeno
i sve će biti
moguće.

Teica Margaretić

5.5. Moj Ston - izdvojeno

* * *

Staričice moje, stara staričice
Daleko sam među visokim planinama
Okružena bjelinom prostora
I sivilom dana
Noći ispunjene nesanicom,
koju remete prolaznici u plavo bijelim kutama
Osluškujući dozive i uzdisaje noći.
Među sterilnom bjelinom
Koji ispunjava plavetnilo noći
I jecanje vjetra što priča u kamenu planine
Vidim tebe i oca kako sjedeći uz plamen
pričate i mislite o meni.
Dok bespomoćnost razdire vaša srca i muči vaše duše
Umirite se, dragi moji,
Nisam na izdisaju, neću nestati i ne vidjeti vas
U dragom Stonu, a smirenost ispunjena srećom
Naći u vašem zagrljaju, u toplini roditeljske kuće.

* * *

Majko, zašto okrećeš glavu i skrivaš suze
dok prolazimo malostonskim zaljevom,
A nasuprot su urušene kuće
Ugašena ognjišta, zapuštene ograde
I vrtovi obrasli drvećem i grmljem.
Majko, davno su zarasli putevi i staze
Da nađeš mjesta dječjih maštanja
I mirisa roditeljskog doma
Pustoš je ispunila pjesma vjetra
Svijetlost gromova i udaranje valova.
Majko, slobodno plaći, i olakšaj dušu
Tjeskobe i bola,
Jer si po njihovoj želji ostavila mile i drage
Da snivaju vječnost pod krošnjama borova
Pred Crkvom Svih Svetih.

Darinka Jauković

6. GOVORITE LI HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK?

SAVJETOVALIŠTE – INFORMACIJSKI CENTAR

voditeljica: dipl. defektolog Dušica Šutalo

izvoditeljica: soc. radnik Darinka Jauković

č e t v r t k o m o d 18,00 d o 20,00 sati

- rana psihosocijalna podrška roditeljima i članovima obitelji osoba sa invaliditetom,
- edukacija, potpora i osnaživanje osoba sa oštećenim sluhom i članova obitelji,
- upoznavanje sa mrežom specijaliziranih ustanova i institucija koje provode rehabilitaciju i liječenje, skrb, obrazovanje,.....i stručna pomoć u izboru,
- upoznavanje sa pravima svih sustava skrbi za osobe sa oštećenim sluhom i osoba sa invaliditetom. Upoznavanje sa povlasticama u mogućnostima poboljšanja kvalitete života.

U S L U G E S U B E S P L A T N E !

TEČAJ UČENJA HRVATSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA

svakog ponedjeljka i srijede u
prostoriji Udruge u 17,00 sati

voditeljica: Mirjana Juriša

izvoditelj: Vedran Kastrapeli

TEČAJ JE BESPLATAN!

PARTNERI U PROVOĐENJU PROGRAMA I PROJEKATA UDRUGE u 2020. godini

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo za demografiju,
obitelj, mlade
i socijalnu politiku

GRAD DUBROVNIK

www.dubrovnik.hr

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

www.edubrovnik.org

OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA

www.zupa-dubrovacka.hr

OPĆINA BLATO

www.blato.hr

donacije građana / članova Udruge

